

ZGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

N°. 2.

V Četertik 10. Prosenca.

1850.

Potožilo dušč do Jezusa.

Duša.

Brez pomoči le tožujem,
In umiram vsaki dan;
Zapušena vsa zdihujem,
Nič me vtolažit' ni vstan'.
Glej, o Jezus! solze moje —
Kdaj terpljenja konec bo?
De dosežem želje svoje,
Naj odmerje mi teló.

Jezus.

„To mar tista je zvestóba,
K' jo mi obljubila si?
Te veselje in sladkóba
Le ljubiti me budi?
Obljubila križ nositi
Si za mano ti vselej;
Daš obupu se motiti,
Že sercé ti upada zdej!“

Duša.

O zanési ubogi sroti,
Jezus mili, sreče vir!
Póslji v svoji mi dobroti
Tolažilo, serčni mir!
Britko, mervto je življenje,
Obtežano, brez mirú;
Ni otétbe za terpljenje,
Kot le v teb' Zveličarju.

Jezus.

Sim takrat, ko sim se ločil,
Sroto mar zapustil te?
Al' v tolažbo tvojo zročil
Nisim sebe sam'ga se?

Tebi v mir in tolažilo
Sim se znižal v to skrivnóst,
Deb' po meni teb' delilo
Se življenje in sladkóst.“

„Takej svoje jez sprejémam,
Jih v potrebi bogatim;
Sereca njih za dobro vncémam,
Z gnado svojo obdarim.
S hrano to se božjo pasi,
S to napajaj se kervjó,
De vkrepčana v hudim časi
Srečno prideš gor v nebó.“

Duša.

Že vabilo to začujem,
Ki mi v sercu se glasi,
Več tak silno ne žalujem,
Grem k Zdravniku, k' me budi.
Sklonim se z bremenám križa
Na kolena pred altár,
Kjer se Jezus moj poniža
Dati sam'ga se mi v dar.

Zdihajoč se njem' oberne
Serce vneto do željá;
Mir, tolažba se poverne,
Spet z veseljem me navdá.
Zdej se spolni hrepenjenje,
K' je vtrinjalo mi sercé,
Ker ljubezen in življenje,
Božja moč u mene gré.

In v sladkosti ti nebéški,
K' jo zavživam v sebi zdej,
Bi v tolažbi nadčloveški
Tam prečula vekomej.

Pa zamaknjeni v ljubavi,
Ktere oginj me je vnel,
Božji Zenin to mi pravi,
Deb'me zgled njegov navzél:

Jezus.

„Križ zadéni, pojdi v miru
Zdej pa poti bolečin;
Križev pot le pelje k viru,
Kjer vtolaži se terpin.
Križ ponižnost ti ohrani,
Te v ljubezni obderži;
Gnada moja pa te brani,
De ti kje ne spodleti.“

„Križ moj in bodéca krona
Sta priprav'la mene v čast;
Zdej pa takej s svojga trona
Dam v pomoč se tebi v last.
Spomni moje se ljubezni,
Serce svoje meni daj,
De ozdravim ga bolezní,
De te sprejemem k sebi kdáj.“

Duša.

In globoko ta beséda,
Seže v moje mi sercé,
Do nebeškiga obéda
Vname silne mi željé.
Lej, za tabo, Jezus mili!
Križ voljno nosila bom.
V Zakramentu se me vsmili,
Prit' mi daj v tvoj večni dom!

P.

Njih je nebeško kraljestvo.

Ko se je Rim še malikam vklanjal, je stala proti poldnu mesta na hribu, kterimu se je Čeli reklo. velika mesnica, kjer so tedej živali, pozneje pa kristjane klali in morili. Na tem kraji stoji zdej okrogla cerkev svetiga Stefana, S. Stefano in rondo, vsim marternikam posvečena. Na sredi je

veliki altar in ob zidu se vije prekrasin venec, v kterim je 33 stoječih obrazov vverstenih, kjer slednji z osupam in z nekim posebnim čutilam vidi, s kako močjo in pogumnostjo vera Kristusova slabotniga človeka navdá. Od vsiga, kar se tu vidi, pričuje zgodovina in nad vsakim obrazam je prav pristojin napis iz svetiga pisma. Cerkev je sicer prazna, tedej se svete podobe zaporedama lahko občudujejo.

Pri vrodu na levi vidimo prve versti kersanskiga marternstva, ktere je vihar zamoril, preden so se bile še razvile. Izobrazena je tu morija nedolžnih Betlehemskih otrocičev po povelji Heroda ne Veliciga, kakor ga zgodbe imenujejo, ampak Grozovitiga, kakor ga dela naznanujejo. Zraven njih je Marija, žalostna mati božja, s sedmimi mečmi v sercu, kraljica marternikov v nebesih in na zemlji. V tretjim obrazu vidiš nebeskiga kralja vsih marternikov na njegovim tronu, na križi. Pomembno so pod križem štiri stopnje človeškiga življenja v detetu, mladenči, moži, starčiku izrezane, ker vsaka starost ima že svoje namestnike v nebesih. Potem sledi vodnik dolgiga kardela, sveti Štefan; za njim bičani aposteljni in sveti Jakob, kateri je bil prvi zmed dvanajsterih v Jeruzalemu ob glavo djan. Zdej vidimo cerkvene stebre pasti, brez de bi bila cerkev padla, ker jo je roka vsigamogočniga opirala in varovala, vidimo Petra na križi in Pavla brez glave.

Potem veli zlobni cesar Neron kristjane v svojih verteh na kole navezovati, z raznim orodjem opletati, z vrelo smolo oblivati in zažigati, de bi bili ponočnim rajavcam svetili. Vitala so v jami živiga s kamnjem posuli; sveto Teklo voli narazen zapodeni raztergali; druge kersanske jagnjeta so v zverinske kože zavite razdraženi psi usmertili. Gervazi je na drevó obešen in bičan; Protazja in ječarja aposteljnov Petra in Pavla, ktera sta bila kristjana postala, Procesa in Martinijana so obglavili.

Pod cesarjem Domicijanam so svetiga Janeza v olji parili, pa ko se mu ni nič zgodilo, so ga na samotni otok Patem izgnali. Svetiga papeža Kleta, škofa Dionizja in masnika Nereja in Ahileja so obglavili; vero gospó Domitilo z njenimi zvestimi v razbeljeno peč vergli.

Pod cesarjem Trajanam so svetiga Ignacija levi raztergali; papeža Klemena so s sidro na vratu raz turna pahnili v morje, ktero je pa njegovo truplo nepokvarjeno na suho verglo; Simona, 120 let stariga Jeruzalemskiga škofa so križali.

Pod cesarjem Hadrijanam svetiga Evstahja z njegovimi tovarši v peči speko; papeža Aleksandra ob glavo denejo, srečno mater Simforoza v Tibro pahnijo in sedem njenih sinov ravno tako jako konča za vero. Nad njimi se bere napis: Kot zlato so bili v ognjeni peči poskušeni.

Pod Markam Avrelijem gré druga oblagodarjena mati s sedmimi sinovi v nebó, sv. Felicita. Papež Pij, kteriga so s kolmi pobili, jo spremljuje; duša priletniga škofa Polikarpa se dviguje iz germade v oblake in učeni Justin, poprej neverin modrijan, je ob glavo djan. Njih napis se glasi: V plamenu niso zgoreli, po kratkim terpljenji se dolgo veselé. Sveto Marjeto so z železnimi kremplji razmesarili. Nježno devico Blandino sperviga z žarečim železom zgó, potem v ribjo mrežo zavito divji voli raztergajo. Atal mora na železnim, žarečim stolu sedeti in 15 let stari Pontik je do smerti terpinčen.

Ne utrudite se, kristjani, ne merdite se pri pogledu teh marter, kakor se je Jud Alfonz Ratisbonne, kateri je malo dni potem spreobrnjen, kersen, s solzami pokore v očeh, klečal ravno pred temi podobami, in nad njim so se spolnile namlahkomiselne v poduk besede sv. pisma: Imeli so jih za nes pametne, in glej, svetnikam božjim so prišteti.

Petnajsti obraz kaže, kako je pod cesarjem Septimjem, Severam in Karakalam sv. Perpetua od divjih zveri raztergana; papeža Viktor in Cefirin umerjeta kot dobra pastirja za svojo čedo: Le-

onid in Bazilid si pridobita krono marternikov, in sveto devico Potamijano, popred deklico v Aleksandrii na Egiptovskim, tako dolgo z vrelo smolo oblivajo, de čisto dušico svojimu nebeskimu ženinu zroči. Njeni neverni, strastni gospodar jo je bil kristjano razglasil, ker njegovimu poželenju ni hotla streči. Lepó pravi napis: Gospod je njim, ki se ga bojé, nepremagljiva moč.

Pod Aleksandram Severam in njegovim sinam Mamejem so papeža Kaliksta v vodnjak pahnili; duhovniga Kalipodja za konjsk rep privezali, skozi mesto vlekli in v Tibro vergli. Divici Martini, hčeri Rimljanskiga svetovavea, so rabeljni z železnimi kaveljni obličje razpraskali; Cecilijo, marljivo čebelo v spreobračanju nevernikov, bi bila imela se le s para v kopvi zadušiti, ko pa to muko verlo preterpi, ji meč vrata v nebesa odpre. Papežu Urbanu, njenimu prijatlu, so glavo odsekali. Valerijan, njeni mož, Tiburci, njeni svak in drugi, kateri so z oziram na spreobrnitev njeni otroci, gredó za njo v nebó.

Pod vlado Decja, Valerijana in Galiena je bil vozki pot v nebó z mnogimi napoljen, ki so sebe zatajili in za Kristusam šli. Vedno so si nove, vedno huji muke izmišljevali; divici Agati so persi odtergali, papeža Fabijana in Kornelija, in Ciprijana, škofa v Kartagi, umorili.

Trifona so za noge na drevó obesili in s svetili žgali. Perzijanska kraljeviča, Abdona in Senena, ktera sta v Rim priromala, so levi in medvedje raztergali. Vender, pravi sv. pismo, vse terpljenje tega sveta se ne dá primeriti z veseljem, kteriga je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo. Sveti divici Apolonii so zobé z žarečimi klešami populili. Papeža Štefana so obglavili; gospó Kointo semtertje vlačili, Venancija raz visociga zida pahnili, služitelja Lorenca na žarečim raznji počasi pekli. Masnika Hipolita je splašen konj skozi mestne ulice dervil. Divici Rufino in Sekundo so v Tibri utopili. Prota in Hiacinta so obglavili.

Pod cesarjem Klavdjem so v Afriki blizo tristo kristjanov v gorečo apnenco pometali, 260 družih so divji bojarji za kratek čas s pusicami postrelili. „V ognji si nas poskusil, kakor se srebro poskusi“. Kersanskim zakonskim je 22. podoba v razgled. Zakonskima Marku in Marti s sinovi so roke odsekali, in jih na motozu za vrat navezali, jim obličje z železnimi kremplji razmesarili, jih za odsekane rame obesli in jim težke marmorne krogle na noge pripeli. Ciprijana in Justino na plošnatih železnih skledah pekó in 46 družih kristjanov z neusmiljeno togoto do smerti mučijo.— Dobre dela prinesó dober sad.

Pod cesarjema Avrelianam in Numerijanam 15 let stariga Agapita za noge v dim obesijo in zadušijo; divici Kristini serce s sulico prebodejo.

Pod trinoškim Dioklecijanam in cesarskim divjakam Maksiminam nedolžno jagnje, sv. Nežo, ob glavo denejo, in Emerenciano kamnjajo. Papež Kaj, kterimu so glavo odsekali, ju kakor na rokah pelje v nebó. Škofa Erazma so v leseni omari z raztopljenim svincam oblili, svetiga Blaža umorili. Pogunna mladenča raji stegneta roke po gorečim oglji, kakor de bi bila malikam koleno pripognila. Družiga, Bonifacija po imenu, so v smoli cverli. Anastazijo devico, so sožgali, Lucii in Evfemii vratova prebodli. Nekterim samó oči izdolbejo, druge za noge na pripognjene drevesne verhove privežejo in spusté. Tu in tam visi polovica trupla visoko na drevesu, visokeje pa hiti duša v nebó. Napis se

slovi: Zaničevane kosti bodo veselja poskočile. Tudi so neverniki dobro vedili, de sogreta mast gori, ter dajo Vida, Modesta in Krescencijo v mastnim kotlu creti. Stotnika Sebastjana so s pušicami usmrtili, sveto Katarino so kolesvali, in več kersanskih učnikov v ognjenim kolobaru sožgali.

Pod cesarjem Julianam odpadnikom sta bila brata Janez in Pavel v svoji hiši umorjena. Zdej stoji cerkev na tistim prostoru in v sredi nju veličastni grob, ki bo časi od dobre mladine s cvetlicami venčan. Tudi očetna hiša divice Babiane je bila po njeni smerti v cerkev posvečena. Artemija so tako dolgo s kamni obloževali, de so ga sterli. Osem sto kristjanov da cesar ob enim v ladii na morje peljati, in tam zažgati.

V 32. in 33. podobi vidimo marternike poznejjiga časa. Humerik, kralj Vandalov, zlobi, jim roke seka, zobe puli, in si veliko prizadeva, kersansko vero zatreti. Na Nemcih Uršulo s divicami darujejo, Bonifacija in Adalberta pobijejo in umor sv. Tomaža, škofa v Kanterburi na Angleškim po ukazu Henrika II. sklene venec. — Škoda, de ni več ob zidu prostora, de bi v enim obrazu obsodbo toliko Rimljanskih duhovnov v poslednjim viharnim času naslednikom v spomin ohranili.

Veliko število teh marternikov pa priča, de jih je še veliko več za vero Kristusovo kri prelilo, kterih imena so nam neznane. Te častite podobe nam razodevajo visoko, neprecenljivo vrednost rimskokatolske vere, ktero pa dan današnji toliko kristjanov, le po imenu, derzno zametuje, in le za vražo spozna!

Versta Lavantinskih škofov z oziram v Solnograške nadškofe.

Spisal Peter Hicinger.

(Dalje.)

25. Juri I. je bil za Lavantinski stol l. 1482 izvoljen. Okolnosti Lavantinske škofije pa so bile takošne, de ni zamogel v svojo škofijo priti; Ogerski vojaki so namreč imeli Lavantinski in Tvimberski grad, cesarski pa mesto s. Andreja v rokah, in oboji s sovražnim namenam. Tako je Juri I. l. 1486 umerl, brez de bi bil kaj za namenjeno kersansko čedo storiti v stanu.

26. Erhard Pavmgartner, popred fajmošter per s. Florijanu na Štajerskim, je bil l. 1487 v Lavantinskiga škofa izvoljen. Ali poprejšnje zadrege Lavantinske škofije so še terpele, in Erhard se je tedaj v Rim podal, ondi poterjenje doseči in je bil še le čez eno leto v Benedkah posvečen. Pa tudi zdaj mu ni bilo mogoče na svoj sedež priti; mogel je štiri leta na poprejšnji fari s. Florijana živeti, in sicer precej revno, ker so mu bile tudi ondašnje desetine odtegnjene. Obračal se je v tej stiski na papeža Inocencija VIII., na cesarja Friderika IV., in na Ogerskiga kralja Matija, tudi na svojiga nadškofa za pomoč. Pa ko sta že kralj in cesar svojim vojakam zapoved dala bila, posestvo Lavantinske cerkve iz rok dati, so se vojaški poglavarji zoperstavljali, in škof Erhard je Lavantinsko in Tvimbersko grajsino z drugim denarjem od Ogrov odkupiti mogel; vender tudi potem je od drugih strani še nepokoj imel, preden ni vsiga časniga posestva svoje cerkve v red djal. Ko je pa že v posest svoje škofije prišel, si je ta škof veliko za duhovni prid svoje čede prizadel; posvetil je več cerkev, ki so bile v Turških napa-

dih razdjane ali oskrunjene; skerbel je, de fare niso dolgo brez duhovnih pastirjev stale, iskal je tudi raznim vražam in lažnivim pripovedim od izmišljenih čudnih prigodeb, in oznanilam negotovih odpustikov v okom priti, ter je za tega voljo duhovnim pastirjem terdo zapovedal takošne zmotnjave odpraviti. Tudi se je za pravo spodobnost v cerkvah poganjal, igre in druge napačnosti ondi prepovedoval, duhovšini je spodobno življenje zapovedoval, kerčmarijo in nepristojno nošo opustiti veleval. Tudi je večkrat zbere duhovsine svoje škofije vkup poklical, de bi se v tih vse cerkvene potrebe ložej v red djale. Tisti čas je že nekaj več farv škofii postavljenih bilo; v novo so namreč imenovane: Mihela vas, Stariterg poleg Slovenjiga Gradca, Velika mota, Frajland, Svamberg Ostervica in Frezen, vse na Štajerskim; fara Sussenceller ni več imenovana. Škof Erhard je bil tudi v duhovnih vednostih dobro učen mož, in je neki tudi bukve spisal, v kterih so bile nar bolj podučne oddelki s. pisma vkupej sostavljeni. Umerl je l. 1508. — V Solnogradu se je med tem časam več nadškofov izverstilo. Namreč l. 1482 je prišel Janez III. popred Granski nadškof, kteri se je pa do smerti poprejšniga nadškofa Bernarda namreč do l. 1487 le namestnika imenoval. On je bil pa večidel daleč od svojiga škofijskiga sedeža, ker ga je cesar po raznih deželskih opravilih pošiljal; to pa škofii ni moglo v prid biti, še večkrat potrebni mašniki niso bili v stanu posvečenja prijeti. Po njegovi smerti l. 1489 je postal Friderik V., grof Šavenberski, popred korar stolne cerkve, nadškof v Solnogradu; za tem pa je bil l. 1494 Žiga II. žlahtni Holeneški, kteri pa je že l. 1495 umerl. Njegov nastopnik je bil Leonard žlahtni Kajcah z Gorotana, popred stolni prost. On je vse Jude zavoljo njih odertije iz svoje škofije pregnal, desiravno je s tem zgubo na svojih prihodkih terpel. Z modrim gospodarjenjem je bil v stanu dolgove svoje cerkve poplačati, zastavljene grajsine odkupiti, zaklad cerkve pomnožiti, in nove posestva pridobiti. Tudi je skerbel poderte in pogorele mesta in gradove pozidati; med temi je tudi mesto s. Andreja šteti, ktero je v vojskah dosti terpelo. Tako skerbin škof tudi duhovniga prida svojih ovčic ni iz oči pustil, ker v zadnjih časih je bilo veliko zanemarenjiga. Umerl je l. 1519.

(Dalje sledi.)

Kako vero očitno pričati.

Slovesni general baron Geramb je v obilno obljudenim mestu Lijonu na Francozovskim enkrat srečal duhovna, ki je šel z naj svetejšim zakramentam k nekimu bolniku. Oblečen je bil v generalovi obleki. Berž ko je Svetost ugledal, poklekne in móli. Ko so pa memo njega šli, je vidil, de sta se fanta, ki sta nebó deržala, med seboj prepirlala in suvala. Nad tem se je general začudil, in zlo ga je pogrelo. Vstane, in zleti k unimu, ki se mu je nar bolj presern zdel, prime za drog nebesa, in ga preč sune. Častitljivi pastir se ozre, in se začudi, namesto strežeta generala viditi. Gre dó svojo pot. Ker sta bila duhovnu dva bolnika, deleč narazen, previditi, je mogel Geramb dve dolgi poti storiti. Nato je služabnika Najvikšiga tudi nazaj v cerkev spremil, kteri, se vé de, se mu je ljubeznjivo in spoštljivo zahvalil za to postrežbo.

Razgled po keršanskim svetu.

Bolezin med vojšaki še zmirej ni pojenjala. V Ljubljanski kosarni je še veliko število bolnih, in bolezin se kaže zelo nalezljiva, ker je dozdej toliko zdravnikov in duhovnov, ki so v vojaških bolnišnicah službo opravljali, zbolelo. — Zboleli so namreč, kakor smo že zadnjič povedali, vsi 3 kaplanje per sv. Petru, gosp. adjunkt v duhovščici, en kaplan per sv. Jakobu, gosp. Hrvat, in 5 patrov (med njimi tudi P. Provincial); per nekterih teh imenovanih gospodov se je že na bolji obrnilo, de so nevarnosti oti. Eniga pa teh svojih zvestih služabnikov je Gospod k sebi poklical, prejeti plačilo zvestobe: v torek, to je 8. Prosenca t. l., zvečer so zvonovi z žalostnim glasom oznanili, de so visoko častiti Provincial, P. Rudolf Ovsenek, umerli.

Kar smo unidan zastran seminarja ali duhovščice v Pragi omenili, de bi znal terdi ukaz, kteri jo za vojsake izprazniti zapovē, preklican biti, se je v veliko veselje vsih pravih katolčanov dopolnilo. Duhovščica ostane bogoslovca, de se bodo ondi ločeni od svetā pod vodstvom učenih in bogoljubnih prednikov združeni v enim duhu za svoj visoki poklic perpravljali. Posebna čast in hvala v oziru srečniga izida te obtežne dogodbe gre častitimu vodju Dr. Plaučarju, kteri se je za pravice cerkve in duhovščice serčno ponašal. Prav lepiga duha so pa tudi razodeli mladi bogoslovci, ker se nikakor niso dali premotiti od vabljevih glasov nevernih podpihovavcov, ki so jim mikavnost svobodniga življenja med svetam pred oči stavili, in jim „bogate paše“ kazali, na ktere se zdej s svojimi velikimi stiftengami zamorejo preseliti. Tudi njih serca je uno povelje, vojšakam se umakniti, z žalostjo napolnilo, in v taki žalosti so se na cesarja Ferdinandā obrnili, de bi se v tej zadergi za cerkev potegnili. — Čez vse je tudi pomnitve vredna blagosercnost vojšakov, kteri so sami važnost duhovščice spoznali, in z nejevoljo ta sum od sebe odvernili, kakor de bi oni sami vanjo silili. Ko se je v Pragi razglasilo, de je duhovščica obvarovana, so v cerkvi presv. Odrēšenika v serčno zahvalo slovesni Te Deum napravili.

V Pragi neki Kossut že delj časa rogovili, de bi husitarsko krivo vero vpeljal. Zdej se mu je clo en protestant zoper postavil; nar bolj pa razširjenje njegoviga hudobniga početja overa P. Štule v svojih shodnih govorih, kteri zmirej veči število poslušavcov skupej zberejo. Ravno je žena nekiga krajača (žnidarja), ki je h Kossutu prestopila, obnorela.

Častiti škofje, ki so se po načertu škofkiga zbora na Dunaji z visokim ministerstvom zastran prihodnih zadev katolške cerkve do deržave pogodovali, so pretečeni mesec po dokončanem delu Dunaj zapustili, in ministerstvo v razglasu, ki je bil te dni po novinah oznanjen, obeta, de se bodo skorej vse nove postave, ki cerkev tičejo, naznanje dale.

V oziru Ogerskiga punta nekteri posebno katolško duhovščino grajajo, de je puntarskimu gnanju pospēh dajala. Čas je zdej, de tudi v tej reči resnica na dan pride. Res je, de je marsikakiga duhovniga pastirja hudobno vrenje za seboj potegnulo, ali od večine se to ne more reči — kje je pa stan, v kterim bi se med zvestimi služabniki tudi nezvesti ne najdi? Pomniti pa je, de se v tem duhovščina drugih cerkvenih družb (protestantov in starovercov) ni nič menj ali pa še bolj zadolžila, in de tudi tisti, ki so zoper cesarja in pravični red kaj storili, se niso vsi k takimu djanju iz proste volje nagnili, temuč so bili s silo in strahom permorani

krivičnim naklepam streči. Kakó de so zlobni puntarji z duhovni delali, ki se jim niso hotli vdati, tukej le en izgled iz Raabske škofije povemo. Fajmošter iz Lozonca je bil že 15. Sušca p. l. po noči napaden; vender je ta napad srečno prestal; 11. Velikotravnā pa so ge vsiga oropali, ga skoz 8 dni v Lozoncu v ječi zapertiga deržali, in od ondod v Komarno pred vojško sodbo peljali, kjer je bil 16 ur na dvoriši terdnjave v razgled izpostavljen. Tisti čas so tje tudi fajmoštra iz Magjereta perpeljali; obā sta bila v terdnjavi 5 tednov zaperta in potem v Pešt gnana, kamur so tudi fajmoštra iz Vasaruta pergnali. Že od pred so tam imeli zaperte še tri druge fajmoštre in eniga mniha. Iz Pešta so jih v Solnok vlekli, tam so bili 5 dni v strašni zaperti, ker jim niso ne jesti ne piti dali, in jim je verh tega razdivjano ljudstvo z ubijanem žugalo. Potlej so jih z drugimi vjetimi vred v Segedinu skoz tri tedne v nečednih šotorih varovali; in odtod v Mako, Gjulo, Veliki Varadin in nazadnje v Arad gnali, kjer so spet prostost dobili, ko se je Gorgey cesarski armadi vdal. Takó se je duhovščini zgorej imenovane škofije v tistih strašnih dneh godilo.

V Monakovim je Ignaci Döllinger, ki je bil predlanskim od službe na vseučeliši odstavljen, zopet za profesorja poterjen. Tako zdajnje vladarstvo neznano krivico, s ktero se je uno poprejšnje nad učenim prof. Döllingerjem in več drugimi oskrunilo, iše poravnati. Döllinger, ki je tudi proš per sv. Kajetanu, je 50 let star, pa še per moči, de se je še od njega dolziga trudenja v prid kat. cerkve nadjati.

Grof Jožef Štolberg, neutruđen zagovornik cerkve in zbudovave katolškiga duha v ljudstvu, je bil pretečeni mesec v Rottenburški škofiji, de bi tudi tam, kakor na več drugih krajih ustanovil družbo za misijone, ktera bi vse Nemško obsegla. Udje te družbe se ne zavežejo k drugimu kakor k molitvi in k almožni za podpiranje tistih katolčanov, ki v sredi med protestanti živē in pomankanje na vsim terpē, kar je za opravo cerkev in za duhovno oskerbljevanje duš potrebno.

Na Švajcarskim krivične vsiljene vladarstva prave svobode le nočejo poznati ter katolško cerkev, kar morejo, zatirajo in časopise, kteri si upajo resnico pisati, prepovedo. V Murtnu (Friburškiga kantona) je kalvinski mestni predstojnik clo prepovedal katolškemu fajmoštru per nedelskim opravilu pridgovati ter mu velel le samo evangeli brati. Pregarjanje gre zmirej naprej; vsi mnihi in nune, tudi miloserčne sestre so že pregnane, škof iz svoje škofije spoden, fajmoštri so brez prihodkov, clo almožna zanje je prepovedana; v šolah se moliti, v cerkvah pridgovati več ne sme. Kaj še manjka, de doživijo katolčani v tistih krajih dneve Robespierrove grozovitosti na Francozovskim?

Vsi Švajcarski škofje so se per narodnim zboru resno oglasili zato, de bi njih tovarš, škof Friburški Marilley smel spet nazaj v svojo škofijo priti; zbor pa je njih oglas na stran djal, kar očitno kaže, de stiske za cerkev v tej deželi še ni konec.

V Spoletu na Rimskim so se škofje iz vsih papeževih dežel vkupej zbrali po lastnim povelji Pija IX.; sedemnajst se jih je sošlo. Dela bodo imeli obilno, ker je stan cerkve in vernih v zadnjih dnevih tudi tam zelo na slabo prišel.

V deržavnim zboru na Pruskim v Berolinu je bil mesca listopada posvetin sklep storjen, po kterim ondi katolška kakor evangelska cerkev sama svoje reči vlada, in v posestvu svojiga premoženja in svojih naprav ostane.